

Hallituksen esitys Eduskunnalle ammatillisia erityisoppilaitoksia koskevan lainsäädännön muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan nykyisin vammaisten ammattikouluista annetun lain nojalla toimivat valtion kuulovammaisten ammattikoulut, näkövammaisten ammattikoulu ja erityisammattikoulut sekä ammatillisista oppilaitoksista annetun lain ja invalidihuoltolain nojalla toimivat vammaisjärjestöjen ylläpitämät invalidien ammatilliset oppilaitokset siirrettäviksi kokonaisuudessaan ammatillisista oppilaitoksista annetun lain soveltamisalaan ammatillisina erityisoppilaitoksina. Tämän jälkeen sekä erityisoppilaitoksissa järjestettävä vaikeavammaisten ammatillinen koulutus että tavallisissa ammatillisissa oppilaitoksissa annettava erityisopetus tapahtuisi saman lain nojalla.

Yksityisten ammatillisten erityisoppilaitosten käyttökustannukset valtio maksaisi esityksen mukaan valtionavustuksena kokonaisuudessaan. Oppilaan kotikunta maksaisi valtiolle korvauksen samojen perusteiden mukaan kuin valtion ammatillisessa oppilaitoksessa opiskelevasta oppilaasta. Valtionavustus perustamiskustannuksiin vastaisi määrältään nykyistä.

Rahoitusta koskevat säännökset ehdotetaan lisättäväksi ammatillisten oppilaitosten rahoituksesta annettuun lakiin.

Ammatillisten oppilaitosten oppilaiden opintosiaalisista eduista annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan erityisoppilaitoksen oppilaalle edelleen voitaisiin antaa erityisiä etuja, jollei hän saa niitä muun lain nojalla tai muulla perusteella.

Samalla muutettaisiin vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annettua lakia siten, että ammattikasvatushallituksen alaisissa invalidien ammatillisissa oppilaitoksissa annettavaan invalidihuoltoon ja mainituille laitoksille valtion varoista suoritettavaan korvauksiin sovellettaisiin mainitulla lailla kumotun invalidihuoltolain säännöksiä siihen saakka, kun ehdotetut rahoitusjärjestelyt tulevat voimaan eli vuoden 1989 loppuun.

Lainsäädäntö on tarkoitettu tulemaan voimaan muutoin kuin rahoitusjärjestelyjen osalta 1 päivänä elokuuta 1989 ja rahoitusjärjestelyjen osalta vuoden 1990 alusta.

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu		Sivu
YLEISPERUSTELUT	3	1.3. Laki ammatillisten oppilaitosten oppilaiden opintososiaalisista eduista	11
1. Esityksen yhteiskunnallinen merkitys	3	1.4. Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista	11
1.1. Tavoitteet	3	2. Tarkemmat säännökset ja määräykset	12
1.2. Keinot	3	3. Voimaantulo	12
1.2.1. Lainsäädännön uudistamisen periaatteet	3	LAKITEKSTIT	13
1.2.2. Lainsäädännön yhtenäistäminen ...	4	1. Laki ammatillisista oppilaitoksista annetun lain muuttamisesta	13
1.2.3. Ammatillisten erityisoppilaitosten hallinnon kehittäminen	4	2. Laki ammatillisten oppilaitosten rahoituksesta annetun lain muuttamisesta	14
1.2.4. Opiskelijoiden asema	4	3. Laki ammatillisten oppilaitosten oppilaiden opintososiaalisista eduista annetun lain muuttamisesta	16
1.2.5. Opettajien ja muun henkilökunnan asema	4	4. Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain 22 §:n muuttamisesta	16
1.2.6. Oppilaitoksen kuntoutustoiminnan kehittäminen	4	LIITE	18
2. Nykyinen tilanne ja asian valmistelu	5	Rinnakkaistekstit	18
2.1. Nykyinen tilanne	5	1. Laki ammatillisista oppilaitoksista annetun lain muuttamisesta	18
2.1.1. Lainsäädäntö	5	2. Laki ammatillisten oppilaitosten rahoituksesta annetun lain muuttamisesta	21
2.1.2. Erityisopetuksen tarve	5	3. Laki ammatillisten oppilaitosten oppilaiden opintososiaalisista eduista annetun lain muuttamisesta	23
2.1.3. Erityisopetuksen nykyinen tarjonta	6	4. Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain 22 §:n muuttamisesta	24
2.2. Valmisteluvaiheet ja -aineisto	7		
2.2.1. Valmisteluelimet	7		
2.2.2. Lausunnonantajat	7		
3. Esityksen organisatoriset ja henkilöstövaikutukset	8		
4. Esityksen taloudelliset vaikutukset	8		
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	9		
1. Laki ehdotusten perustelut	9		
1.1. Laki ammatillisista oppilaitoksista	9		
1.2. Laki ammatillisten oppilaitosten rahoituksesta	10		

YLEISPERUSTELUT

1. Esityksen yhteiskunnallinen merkitys

1.1. Tavoitteet

Keskiasteen koulutuksen kehittämisestä annetun lain (474/78) mukaan on yleiseksi ammatillista koulutusta koskevaksi yhteiskuntapoliittiseksi tavoitteeksi asetettu ammatillisesti eriytyvän koulutuksen antaminen koko ikäluokalle. Erityisopetuksen järjestämistä koskevat periaatteet on keskiasteen koulunuudistuksen yhteydessä hyväksytty valtioneuvoston edellä mainitun lain nojalla hyväksymissä keskiasteen koulutuksen kehittämisohjelmissa. Näiden periaatteiden mukaan mahdollisuus ammatillisen koulutuksen hankkimiseen turvataan kaikille vammaisille. Ammatillisten erityisoppilaitosten tehtävänä on nuorisoasteen ammatillisen koulutuksen lisäksi järjestää perus-, uudelleen- ja lisäkoulutusta aikuisikäisille vammaisille.

Koulutuksellisen tasa-arvon edistäminen vaatii ammatillisen koulutuksen antamista myös vammaisille opiskelijoille. Tällöin jokaiselle vammaiselle tulee turvata mahdollisuus opiskella yksilöllisten oppimisedellytystensä mukaisesti. Käytännössä tämä merkitsee, että vammaisuuden tai vajaakuntoisuuden vuoksi voidaan käyttää poikkeavia koulutusjärjestelyjä ja opetuksellisia erityistoimenpiteitä, muun muassa opetuksen eriyttämistä tai vammaisuutta kompensoivia apuvälineitä. Opetusmenetelmät ja eräiltä osin opetussisällöt sekä myös opetusryhmien muodostaminen ja opiskeluolosuhteet on voitava tarvittaessa järjestää poikkeavasti, jotta vammasta opiskelulle aiheutuneet haitat ja esteet voidaan poistaa. Vajaakuntoisten ammatillisen koulutuksen tavoitteena on myös työkyvyn parantaminen ja ylläpitäminen sekä edellytysten luominen sijoittumiseen yleisille työmarkkinoille ja eräissä tapauksissa suojatyöhön.

Vammaisen opiskelijan opiskeluedellytysten parantamiseksi ja alalle soveltuvuuden selvittämiseksi tulee erityisoppilaitoksissa tarpeen mukaan voida järjestää ammatilliseen koulutuk-

seen valmentavaa ja kuntouttavaa opetusta ja ohjausta. Vammaisen opiskelijan ammatillisen koulutuksen ja kuntoutuksen onnistumiseksi ja työllistymisedellytysten parantamiseksi erityisoppilaitos huolehtii tarvittaessa valmentavan ja kuntouttavan opetuksen ja ohjauksen jatkumisesta myös varsinaisen ammatillisen koulutuksen aikana.

Ammatillisen kokonaiskuntoutuksen tavoitteena on, että vammaisen opiskelija selviytyy työssään ja yksityiselämässään mahdollisimman omatoimisesti ja itsenäisesti. Tässä tarkoituksessa erityisoppilaitos huolehtii tarvittaessa opiskelijan valmentamisesta jokapäiväiseen elämään liittyvissä taidoissa kuten itsenäisessä liikkumisessa, henkilökohtaisten asioiden ja kodin hoitamisessa.

Ammatillisten erityisoppilaitosten tehtävänä tulee olla oman erityisopetusalan kehittäminen sekä asiantuntija-avun antaminen muille oppilaitoksille erityisopetukseen ja kuntoutukseen liittyvissä kysymyksissä. Edellä kerrotun vuoksi vammaisten ammatillinen koulutus vaatii koulutusjärjestelmältä, oppilaitoksen organisaatiolta ja opetushenkilökunnalta huomattavaa joustavuutta.

1.2. Keinot

1.2.1. Lainsäädännön uudistamisen periaatteet

Valtioneuvoston vuosille 1982—83 hyväksymän keskiasteen koulutuksen kehittämisohjelman mukaan ammatillista erityisopetusta koskevan lainsäädännön kehittämisessä noudatetaan seuraavia periaatteita:

a) mahdollisuus ammatillisen koulutuksen hankkimiseen turvataan kaikille vammaisille,

b) erityisopetusta tarvitsevat oppilaat koulutetaan vammaisuuden laadun perusteella joko muiden oppilaiden kanssa samoissa opetusryhmissä tai erityisryhmissä taikka erityisammattioppilaitoksissa,

c) vammaiselle oppilaalle järjestetään opiskeluaikana mahdollisuus kuntoutuspalvelujen saamiseen käyttämällä ensisijaisesti hyväksi olemassa olevia terveyden- ja sosiaalihuollon palveluja, sekä

d) vaikea- ja monivammaisten sekä aikuise- na vammautuneiden ammatillinen koulutus keskitetään pääasiassa erityisoppilaitoksiin, joihin voidaan sijoittaa myös lievemmin vammaisia ja terveitä oppilaita.

1.2.2. Lainsäädännön yhtenäistäminen

Erityisoppilaitoksia koskeva lainsäädäntö on epäyhtenäistä ja kehittynyt pitkän ajan kuluessa eri hallinnonaloilla. Vammaisjärjestöjen ylläpitämiin invalidien ammatillisiin oppilaitoksiin noudatetaan opetuksen osalta asianomaista oppilaitosmuotoa koskevia säännöksiä. Oppilaitoksissa annettavaan invalidihuoltoon ja oppilaitoksille valtion varoista suoritettaviin korvauksiin sovelletaan vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetulla lailla (380/87) kumotun invaliidi- huoltolain (907/46) säännöksiä. Valtion ylläpitämiä kuulovammaisten ja näkövammaisten ammattikouluja sekä erityisammattikouluja koskevat säännökset sisältyvät vammaisten ammattikouluista annettuun lakiin (819/71).

Käsitellessään ammatillisia oppilaitoksia koskevan lainsäädännön uudistusta eduskunnan sivistysvaliokunta katsoi mietinnössään (1986 vp n:o 9) olevan välttämätöntä yhdistää vammaisten ja invalidien ammatillista koulutusta koskeva lainsäädäntö lähitulevaisuudessa kaikilta osiltaan osaksi ammatillisista oppilaitoksista annettua lainsäädäntöä. Tällöin vaikeavammaisten ammattikouluja koskevissa säännöksissä voidaan nykyistä paremmin ottaa huomioon vammaisten erityistarpeet.

1.2.3. Ammatillisten erityisoppilaitosten hallinnon kehittäminen

Ottamalla ammatilliset erityisoppilaitokset ammatillisten oppilaitosten lainsäädännön piiriin yhtenäistetään samalla oppilaitosten hallintoa. Oppilaitoskohtaisesti voidaan hallinto ase- tuksella järjestää oppilaitosten tehtävien edellyttämällä tavalla.

1.2.4. Opiskelijoiden asema

Vammautuneille ja kehityksessään viivästy- neille opiskelijoille on myös tarpeellista ja tar- koituksenmukaista myöntää erityistä taloudel- lista tukea opiskeluun opetusjärjestelyjä koske- van tuen ohella. Tästä syystä ehdotetaan edel- leen jatkettavaksi menettelyä, jonka mukaan näiden opiskelijoiden edut ovat opiskelun aika- na paremmat kuin muiden opiskelijoiden. Tä- mä tuki järjestetään ensisijaisesti sosiaalitoi- men lainsäädännön perusteella. Koska amma- tilliset erityisoppilaitokset ovat sisäoppilaitok- sia, opetuksen tarkoituksenmukainen toteutta- minen edellyttää, että erityisoppilaitoksessa opiskelevalle vammattomalle opiskelijalle voi- daan antaa tarvittaessa samat opintososiaaliset edut kuin vammaiselle opiskelijalle.

1.2.5. Opettajien ja muun henkilökunnan asema

Ammatillisten erityisoppilaitosten henkilös- tön asemassa olevia eroavuuksia pyritään pois- tamaan ehdotetulla lainsäädännöllä saattamal- la mainitut oppilaitokset ammatillisista oppilai- toksista annetun lain (487/87) piiriin. Uudistu- nut valtion virkamieslainsäädäntö on ollut läh- tökohtana ammatillisten oppilaitosten henki- löstön oikeusaseman järjestämiselle. Valtion ja yksityisten ammatillisten oppilaitosten henki- löstön oikeusasema on pääsääntöisesti järjes- tetty valtion virkamieslainsäädännön mukaises- ti.

Asetuksentasoisilla säännöksillä on tarkoitus mahdollisuuksien mukaan yhtenäistää opetta- jien virka- ja toiminimikkeitä sekä kelpoisuus- vaatimuksia muiden ammatillisten oppilaitos- ten kanssa.

1.2.6. Oppilaitoksen kuntoutustoiminnan kehittäminen

Ammatillinen koulutus muodostaa usein osan vammaisen kuntoutumisprosessista.

Yksilön kannalta kuntoutuksen päämääränä on sairaudesta tai vammasta aiheutuvien psyykkisten, fyysisten tai sosiaalisten haittojen vähentäminen. Tavoitteena on mahdollisim- man omatoiminen suoriutuminen jokapäiväi- sessä elämässä, mahdollisimman hyvä työkyky ja mahdollisimman esteetön osallistuminen

työelämään sekä sosiaalisen ympäristön toimintoihin.

Ammatillisessa koulutuksessa kuntoutuksen tavoitteena on työ- ja toimintakyvyn ylläpitäminen ja parantaminen siten, että se tukee koulunkäyntiä ja luo edellytyksiä koulutusvaiheen jälkeiselle työhön sijoittumiselle ja työstä suoriutumiselle.

Ammatillisen erityisoppilaitoksen tehtävänä on opiskelijan ammatillinen kuntoutus. Muu kuntoutustoiminta palvelee tätä tarkoitusta. Oppilaitoksen kuntoutustoiminnan tulee kytkeytyä kiinteästi opetukseen ja oppilaanohjaukseen sekä oppilashuoltoon. Kuntoutuksen tavoitteena oppilaitoksessa on opetuksen toteutuminen siten, että se niveltyy osaksi yksilön kuntoutusprosessia ja tukee kuntoutuksen tavoitteiden saavuttamista.

Kuntoutustoiminta oppilaitoksessa ei välttämättä sisällä erityisiä kuntoutustoimenpiteitä, vaan näkyy koulutuksen ja kuntoutuksen tavoitteiden yhteensovittamisessa ja toiminnan yleisessä kuntoutusmielisyydessä. Opiskelija voi koulutusvaiheen aikana tarvita myös lääkinnällisen ja sosiaalisen kuntoutuksen palveluja. Oppilaitoksella tulee olla käytettävissään riittävä kuntoutushenkilöstö ja -tilat, joiden avulla ammatillisen koulutuksen ja muun kuntoutuksen tavoitteet yhteensovitetään. Kuntoutustoimenpiteitä oppilaitos järjestää opiskelijoilleen yhteistyössä sosiaali- ja terveystalvelujen tuottajien sekä työvoimaviranomaisten kanssa.

2. Nykyinen tilanne ja asian valmistelu

2.1. Nykyinen tilanne

2.1.1. Lainsäädäntö

Ammatillisista oppilaitoksista annetun lain 1 §:n 3 momentin mukaan vammaisten ammatikouluihin ja invalidien ammatillisiin oppilaitoksiin sovelletaan tätä lakia, mikäli niiden osalta ei ole erikseen toisin säädetty.

Vammaisten ammattikouluista annettu laki sisältää ammatillisista oppilaitoksista annettuun lakiin verrattuna poikkeuksia lähinnä opettajien kelpoisuusehtojen ja opetuksen järjestelyjen suhteen. Mainittua lakia muutettiin vuonna 1986 siten, että lain soveltamisalaan kuuluvat kuulovammaisten ja näkövammaisten

ammattikoulujen lisäksi myös kehitysvammaisten ammatillista koulutusta järjestävät oppilaitokset eli Alavuden erityisammattikoulu, Perttulan erityisammattikoulu ja Kuhankosken erityisammattikoulu. Mainitut laitokset kuuluivat aikaisemmin sosiaali- ja terveystalvelministeriön hallinnonalaan.

Vammaisjärjestöjen ylläpitämiin invalidien ammatillisiin oppilaitoksiin sovelletaan opetuksen osalta asianomaista oppilaitosmuotoa koskevia säännöksiä. Oppilaitoksille valtion varoista suoritettaviin korvauksiin sekä oppilaitoksissa annettavaan invalidihuoltoon sovelletaan vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain 22 §:n 3 momentin nojalla edelleen invalidihuoltolain säännöksiä. Invalidihuoltolaki on mainitulla lailla kumottu.

Invalidihuoltolain 25 a §:n mukaan invalidien ammatillisille oppilaitoksille korvataan valtion varoista pykälän 3 momentissa luetellut todelliset ja hyväksyttävät käyttökustannukset. Ammatillisten oppilaitosten rahoituksesta annetun lain (494/83) 5 §:n 1 momentissa lueteltujen valtionosuuteen oikeuttavien käyttökustannusten lisäksi valtion varoista korvataan myös työtoiminnasta aiheutuvat palkkakustannukset, raaka- ja työainekustannukset, johtokuntien tai vastaavien hallintoelinten jäsenille maksettavat palkkiot ja muut korvaukset sekä tontinvuokrat. Korvauksen suuruutta määrätessä otetaan vähennyksenä huomioon oppilaitoksen toiminnasta saadut tulot. Invalidihuoltolain 25 c §:n mukaan invalidien ammatillisille oppilaitoksille voidaan tulo- ja menoarvion rajoissa myöntää valtionapua enintään kaksi kolmasosaa todellisista ja kohtuullisista perustamiskustannuksista. Valtionapu perustamiskustannuksiin on käytännössä maksettu käyttömenoina 10 vuoden aikana rakennuksen valmistumisen jälkeen oppilaitoksen ylläpitäjän saamien lainojen tasakuoletuksina korkoineen.

2.1.2. Erityisopetuksen tarve

Erityisopetuksen tarvetta voidaan arvioida muun muassa peruskoulusta tulevien erityisopetusta saaneiden oppilaiden määrien perusteella. Tilastokeskuksen selvityksen mukaan oli lukuvuonna 1983—84 peruskoulun yhdeksännellä luokalla erityisopetusta saaneita oppilaita seuraavasti:

Taulukko 1. Peruskoulun yhdeksännellä luokalla erityisopetuksessa olleet oppilaat lukuvuonna 1983—84

Vammatyyppi	Erytisopetuksessa olleet oppilaat yhteensä	% ikäluokasta
Näkövammaiset	26	0,04
Kuulovammaiset	74	0,11
Henkisessä kehityksessä viivästyneet (apukoulu)	1 208	1,7
Keskiasteisesti kehitysvammaiset (harjaantumiskoulu)	134	0,2
Liikuntavammaiset	84	0,12
Emotionaalisesti häiriintyneet, sosiaalisesti sopeutumattomat	2 720	3,8
Puhehäiriöiset	189	0,27
Lukemis- ja kirjoittamishäiriöiset	1 415	2,0
Muut erityisopetusta saavat (esim. pitkäaikaissairaat)	858	1,2
Yhteensä	6 708	9,5

Suurimmat erityisopetusta saaneiden ryhmät peruskoulussa ovat emotionaalisesti häiriytyneet ja sosiaalisesti sopeutumattomat, puhe-, lukemis- ja kirjoittamishäiriöiset sekä henkisessä kehityksessä viivästyneet (apukoulun ja harjaantumiskoulun käyneet).

Työelämässä toimineita ja aikuisena vammautuneita sekä kroonisesti sairaita arvioidaan tulevan ammatilliseen perus- tai uudelleen koulutukseen noin 2000 vuosittain. Aikuisikäisistä vammautuneista, jotka eivät ole saaneet ammatillista koulutusta, ei ole tilastoa, joten kouluttamattomien määrää on tältä osin vaikea arvioida.

Valtaosa peruskoulussa erityisopetusta saaneista sijoittuu tavallisiin oppilaitoksiin. Ammatillisiin erityisoppilaitoksiin ohjautuu toisaalta yhä vaikeammin vammautuneita ja toisaalta aikuisikäisiä, joilta puuttuu ammatillinen peruskoulutus tai jotka vammautumisen vuoksi ovat uudelleen koulutuksen tarpeessa.

2.1.3. Erityisopetuksen nykyinen tarjonta

Ammatillisia erityisoppilaitoksia on yhteensä 16. Niistä yksityisten ylläpitämiä oppilaitoksia on 10, joissa on aloituspaikkoja noin 700. Valtion ylläpitämiä oppilaitoksia on kuusi ja aloituspaikkoja niissä on noin 250.

Seuraavista taulukoista ilmenevät oppilaitosten omistajayhteisöt, oppilasmäärät sekä opettajien ja muun henkilökunnan määrät:

Taulukko 2. Invalidien ammatilliset oppilaitokset lukuvuonna 1988—89

Omistajayhteisö	Oppilaitoksen nimi	Oppilasmäärä	Päätöimisiä opettajia	Muuta henkilökuntaa
Invalidiliitto ry	Järvenpään invalidien ammattioppilaitos	151	38	73
„	Järvenpään invalidien kauppaoppilaitos	302	27	
„	Westendin invalidien ammattioppilaitos	68	12	26
Invalidisäätiö	Keskuspuiston ammattikoulu	175	28	20
Keuhkovammaliitto ry	Liperin ammattioppilaitos	120	18	44
„	Merikosken ammattikoulu	107	17	
„	Merikosken kauppaoppilaitos	192	20	48
Kiipulasäätiö	Kiipulan ammattioppilaitos	68	8	
„	Kiipulan kauppaoppilaitos	155	16	47
„	Kiipulan puutarhaoppilaitos	48	7	
Yhteensä		1 386	191	275

Taulukko 3. Valtion omistamat vammaisten ammattikoulut lukuvuonna 1988—89

Oppilaitoksen nimi	Oppilas- määrä	Päätoimi- sia opet- tajia	Muuta henkilö- kuntaa
Näkövammaisten ammattikoulu.....	153	44	46
Kuulovammaisten ammattikoulu.....	78	15	16
Nikkarilan kuulovammaisten ammattikoulu.....	18	5	4
Alavuden erityisammattikoulu .	64	9	29
Kuhankosken erityisammattikoulu .	64	12	46
Perttulan erityisammattikoulu .	72	11	52
Yhteensä	449	96	193

Muissa ammatillisissa oppilaitoksissa saa erityisopetusta sijoitettuna tavallisiin opetusryhmiin noin 5 800 opiskelijaa. Erityisryhmissä annetaan opetusta noin 1000 opiskelijalle.

Edellä sanotun lisäksi järjestetään kehitysvammaisille ammattikoulutusta myös Toivola-kodissa Muhoksella ja Honkalammin keskuslaitoksessa Liperissä ammatillisten oppilaitosten toimiessa koulutuksen järjestäjinä. Mäntsälän maatalousoppilaitos antaa kuulovammaisille puutarha-alan opetusta.

2.2. Valmisteluvaiheet ja -aineisto

2.2.1. Valmisteluelimet

Ammatillista erityisopetusta on selvittänyt vammaisten ammatillisen koulutuksen toimikunta (komiteanmietintö 1979:7), jonka tehtävänä oli keskiasteen koulunuudistuksessa sovellettavat periaatteet huomioon ottaen selvittää vammaisten ammatillisen koulutuksen määrällinen tarve invalidien ja yleisissä ammatillisissa oppilaitoksissa sekä selvittää, millaisia erityistoimenpiteitä tarvitaan vammaisten kouluttamiseksi yleisissä oppilaitoksissa. Edelleen toimikunnan tuli selvittää kuntoutustoimenpiteiden järjestämisen perusteet ja näistä aiheutuvien kustannusten jakautuminen sekä pohtia kuntoutusta koskevien yhteistoimintamenetelmien kehittämistä terveys- ja sosiaalihuollon, työvoimahallinnon, sosiaalivakuutuksen ja

alan järjestöjen kanssa. Erillisen kysymyksen muodosti invalidihuollon ja sosiaalivakuutuksen antaman toimeentuloturvan yhteensovittaminen opintotuen kanssa.

Sittemmin ammattikasvatushallitus asetti vuonna 1982 työryhmän, jonka tuli selvittää ammatillisen erityisopetuksen nivelymistä muuhun keskiasteen koulutukseen ja keskiasteen koulunuudistuksen periaatteiden toteuttamista ammatillisessa erityisopetuksessa.

Opetusministeriö asetti 21 päivänä kesäkuuta 1984 toimikunnan, joka tehtävänsä ensimmäisessä vaiheessa laati ehdotuksen laiksi ammatillisista oppilaitoksista ja sen nojalla annettaviksi asetukseksi säännöksi (komiteanmietinnöt 1985:21 ja 1985:32). Ammatillisista oppilaitoksista annettu laki ja sen nojalla annetut kaksitoista oppilaitosmuotoista asetusta perustuvat toimikunnan ehdotuksiin. Työnsä toisessa vaiheessa toimikunta laati suunnitelman ammattikoulutuslainsäädännön jatkovalmistelusta (komiteanmietintö 1987:11). Mainittuun ammatillisen koulutuksen säädöstoimikunnan III osamietintöön sisältyi muun ohella luonnos hallituksen esitykseksi ammatillisia erityisoppilaitoksia koskevaiksi lainsäädännöksi.

2.2.2. Lausunnonantajat

Ammatillisen koulutuksen säädöstoimikunnan III osamietinnöstä pyydettiin noin 90 lausuntoa. Lausunnot pyydettiin muun muassa kauppa- ja teollisuusministeriöltä, liikenneministeriöltä, maa- ja metsätalousministeriöltä, sosiaali- ja terveysministeriöltä, työvoimaministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, ammattikasvatushallitukselta, kouluhallitukselta, lääninhallituksilta, vammaisjärjestöiltä, kuntien keskusjärjestöiltä sekä työnantajia, työntekijöitä, opettajia ja opiskelijoita edustavilta järjestöiltä ja yhdistyksiltä. Lausunnoissa pidettiin yleisesti erityisoppilaitoksia koskevan lainsäädännön uudistamista välttämättömänä ja kiireellisenä.

Opetusministeriö asetti 15 päivänä joulukuuta 1987 työryhmän, jonka tehtävänä oli viimeistellä edellä mainitun säädöstoimikunnan III osamietinnössä tehty ehdotus hallituksen esitykseksi ammatillista erityisopetusta koskevaiksi lainsäädännöksi sekä ehdotukset tarkoitettuun lainsäädäntöön liittyviksi asetukseksi säännöksi. Työryh-

mässä olivat edustettuina opetushallinnon lisäksi sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö, vammaisjärjestöt, oppilaitokset, kuntien keskusjärjestöt sekä opettajajärjestöt.

Lakiehdotuksesta saatujen lausuntojen pohjalta laadittiin opetusministeriössä virkatyönä luonnos hallituksen esitykseksi ammatillisia erityisoppilaitoksia koskevaiksi lainsäädännöksi. Luonnoksesta hankittiin vielä kouluasiainneuvoston lausunto ja käytiin kunnallistaloutta koskevista neuvotteluista ja suositusten antamisesta valtion ja kuntien keskusjärjestöjen välillä 24 päivänä kesäkuuta 1986 tehdyn sopimuksen mukaiset niin sanotut järjestelyasiakirjaneuvottelut, joissa kuntien keskusjärjestöt ilmoittivat vastustavansa esitykseen liittyvää valtion ja kuntien välistä kustannustenjakoa koskevaa muutosta.

3. Esityksen organisatoriset ja henkilöstövaikutukset

Laki yhtenäistää erityisoppilaitosten hallintoa. Oppilaitoksissa olisi ehdotuksen mukaan johtokunta ja opettajakunta, minkä lisäksi oppilaitoksissa voisi olla neuvottelukuntia. Ehdotuksen mukaan oppilaitokset voisivat toimia oman alansa erityisopetuksen kehittämiskeskusena ja materiaalin tuottajana. Tämä toiminta suuntautuisi myös muihin erityisoppilaitoksiin ja tavallisiin erityisopetusta antaviin ammatillisiin oppilaitoksiin.

4. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Ehdotuksen mukaan kaikkien erityisoppilaitoksen rahoitusta koskevat säännökset sisällytettäisiin ammatillisten oppilaitosten rahoituksesta annettuun lakiin. Yksityisten invalidien ammatillisten oppilaitosten rahoitusjärjestelyt muuttuvat, mutta tosiasiallisesti kustannusvastuu valtion ja oppilaitoksia ylläpitävien järjes-

töjen kesken pysyy entisellään. Nykyisin invalidien ammatillisten oppilaitosten käyttökustannukset maksetaan kokonaan valtion varoista. Ehdotuksen mukaan näin meneteltäisiin jatkossakin. Muutos ei tältä osin aiheuta lisäkustannuksia valtiolle. Sen sijaan oppilaiden kotikunnat veloitettaisiin osallistumaan myös invalidien ammatillisten oppilaitosten kustannuksiin samoin kuin jo on asian laita valtion vammaisten ammattikoulujen kohdalla. Kunnat suorittaisivat esityksen mukaan näiden oppilaitosten kustannuksista korvauksen valtiolle samojen perusteiden mukaan kuin tällä hetkellä oppilaan kotikunta suorittaa korvauksen valtiolle valtion ammatillisissa oppilaitoksissa opiskelevasta oppilaasta. Suoritettava korvaus vaihtelee kantokykyluokittain 4 710 markasta 16 490 markkaan vuonna 1989 ja keskimääräinen korvaus on 10 090 markkaa. Kun invalidien ammatillisissa oppilaitoksissa opiskelee noin 1 400 oppilasta, merkitsee korvaus kuntien menojen lisääntymistä noin 14,1 miljoonalla markalla, mikä muuttaa valtion ja kuntien välistä kustannustenjakoa.

Yksityisten ammatillisten erityisoppilaitosten perustamiskustannuksiin ehdotetaan myönnettäväksi valtionavustusta 67 prosenttia kustannuksista, mikä määrältään vastaa nykyistä.

Ehdotetun lain nojalla on tarkoitus asetuksella mahdollistaa kehittämisosastojen perustaminen oppilaitoksiin ammattikasvatushallituksen luvalla. Osastojen tehtävänä olisi erityisopetuksen kehittämiskeskusina toimia asiiantuntijoina ja opetusvälineiden kehittäjinä kunkin oppilaitosmuodon erityisalueella. Yhden osaston perustamisesta aiheutuvat vuotuiset kustannukset alkuvaiheessa ovat arviolta 500 000 markkaa. Ehdotettu järjestelmä ei sannottavasti vaikuta valtion ja kuntien kustannusten jakoon.

Eräiden opintososiaalisten etujen ulottaminen koskemaan myös erityisoppilaitoksissa opiskelevia muita kuin vammaisia opiskelijoita aiheuttaa menojen lisäystä noin 210 000 markkaa.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Laki ammatillisista oppilaitoksista

1 §. Lain soveltamisala. Lain 1 §:n 3 momentin mukaan ammatillisiin erityisoppilaitoksiin sovelletaan tätä lakia, mikäli niiden osalta ei ole erikseen toisin säädetty. Ehdotuksen mukaan ammatillisia erityisoppilaitoksia koskevat säännökset yhdistettäisiin kaikilta osiltaan osaksi ammatillisia oppilaitoksia koskevaa lakia. Tämän vuoksi ehdotetaan pykälän 1 momenttiin lisättäväksi uutena 14 kohtana ammatilliset erityisoppilaitokset. Pykälän 3 momentti ehdotetaan muutettavaksi siten, että valtioneuvosto määrää, mitkä ammatilliset oppilaitokset ovat ammatillisia erityisoppilaitoksia. Tarkoituksena on, että nykyiset vammaisjärjestöjen ja valtion ylläpitämät oppilaitokset jatkaisivat toimintaansa perustamislupiensa mukaisesti.

3 §. Ammatillisen koulutuksen tavoitteet. Ammatillisissa oppilaitoksissa opiskelevien vammaisten koulutus on tapahtunut varsin irrallisena kuntoutuksesta. Oppilaitoksille ei ole määritelty vastuuta kuntoutuksen jatkumisesta koulutuksen aikana, ja yhteistoiminnan kehittyminen oppilaitoksen ja kuntoutuspalvelujen tuottajien välillä on ollut sattumanvaraista. Oppilaitoksen näkökulma vammaisen ongelmiin on ollut pikemmin opetuksellinen ja laajemmat kuntoutustavoitteet ovat saattaneet jäädä toissijaisiksi.

Ammatillisissa erityisoppilaitoksissa on tilanne ollut parempi, koska niissä on katsottu oppilaitoksen tehtäväksi huolehtia kuntoutuksen jatkumisesta koulutuksen kuluessa ja niissä on myös ollut oppilashuoltohenkilökuntaa. Vastuuta kuntoutuksen järjestämisestä ja yhteistoiminnasta kuntoutuspalvelujen tuottajien kanssa ei niillekään ole säädetty.

Tämän vuoksi ehdotetaan ammatillisen koulutuksen tavoitteita koskevaan 3 §:ään lisättäväksi uusi 4 momentti, jonka mukaan ammatillisen erityisopetuksen tavoitteena on edistää

opiskelijan kokonaiskuntoutusta yhteistyössä kuntoutuspalvelujen tuottajien kanssa.

17 §. Opetuskieli. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jonka mukaan erityisopetuksessa voidaan tarvittaessa käyttää viittomia ja muita puhekielelle vaihtoehtoisia tai sitä täydentäviä kommunikaatiokeinoja oppilaan yksilöllisten tarpeiden mukaan.

29 §. Eläketurva. Yksityisen invalidien ammatillisen oppilaitoksen palveluksessa olevien henkilöiden eläketurva järjestettäisiin edelleen eräistä valtion varoista suoritettavista eläkkeistä annetun lain (382/69) mukaisesti. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi tätä tarkoittava lisäys.

32 §. Ammatillinen erityisopetus. Ammatillista erityisopetusta järjestetään tarpeen mukaan joko tavallisissa ammatillisissa oppilaitoksissa tai ammatillisissa erityisoppilaitoksissa. Tämän vuoksi pykälän säännöksiä ehdotetaan täydennettäväksi ammatillisia erityisoppilaitoksia koskevalla maininnalla. Erityisopetuksen järjestämisestä säädettäisiin asetuksella ja määrättäisiin asetuksen nojalla opetusministeriön ja ammattikasvatushallituksen päätöksillä. Johtosäännössä voitaisiin antaa vielä tarkempia määräyksiä. Koska erityisopetuksen järjestelyt sekä tavallisissa ammatillisissa oppilaitoksissa että ammatillisissa erityisoppilaitoksissa ovat opiskelijoiden vamman laadusta riippuen varsin erilaisia, tulee asetuksen säännösten olla varsin joustavia.

32 a §. Ammatilliset erityisoppilaitokset. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 32 a §, jossa määriteltäisiin ammatillisen erityisoppilaitoksen käsite. Ammatilliset erityisoppilaitokset olisivat erityisesti sellaisia opiskelijoita varten, joilla on vamman, sairauden tai niihin rinnastettavan muun syyn vuoksi pitkäaikaisia vaikeuksia selviytyä opiskelusta ilman erityistimenpiteitä ja -olosuhteita. Ammatillisen erityisoppilaitoksen tulee olla erityisesti perehtynyt ja valmistautunut alansa vammaisten opiskelijoiden opettamiseen, minkä huomioon ottaminen jäisi valtioneuvoston harkintaan oppilaitosta erityisoppilaitokseksi määrättäessä.

Pykälän 2 momentin säännösten mukaan ammatillisessa erityisoppilaitoksessa voitaisiin poiketa lain työaikaa ja opetusta koskevista säännöksistä sen mukaan kuin asetuksella säädetään ja sen nojalla ammattikasvatushallitus määrää. Tämä on tarpeen riittävän joustavuuden takaamiseksi erityisopetuksen järjestelyihin.

Vammaisille opiskelijoille on järjestettävä monipuolisesti mahdollisuudet koulutuksen saamiseen. Vammaisten opiskelijoiden koulutuksen järjestämiseksi tarvitaan erityisiä toimenpiteitä, koska tällaisten opiskelijoiden määrä on usein alueellisesti tai jopa valtakunnallisesti niin vähäinen, ettei erillisten oppilaitosten tai edes opintolinjojen perustaminen ole tarkoituksenmukaista. Ammatilliset erityisoppilaitokset, jotka ovat erityisesti perehtyneet vammaisten opiskelijoiden kouluttamiseen, voisivat pykälän 3 momentin mukaan järjestää ammatillisen koulutuksen riippumatta siitä, onko kyseisessä oppilaitoksessa kysymyksessä olevaa koulutusala tai -astetta. Opiskelun järjestely on tällöin yksilöllistä ja oppilaitos voi toimia yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa sekä käyttää hyväksi esimerkiksi monimuoto-opetusta ja oppisopimuskoulutusta. Näin voidaan tarkoituksenmukaisesti saada ammatillinen koulutus järjestetyksi myös näissä tapauksissa.

32 b §. Erityisopetuksen ohjaus ja kehittäminen. Ammatillisella erityisopetuksella on erityisiä opetuksen mukauttamista, oppimateriaaleja, opetusmenetelmiä ja teknisiä apuvälineitä koskevia tarpeita. Ammatillisiin erityisoppilaitoksiin kertyy yleensä sellaista tietoa, jonka käyttöön saaminen kaikessa alan erityisopetuksessa on tarkoituksenmukaista silmällä pitäen oppilaan kokonaiskuntoutusta. Tästä syystä lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 32 b §, jonka mukaan ammatillinen erityisoppilaitos voisi ammattikasvatushallituksen luvalla toimia ammatillista erityisopetusta ohjaavana ja kehittäjänä oppilaitoksena. Tämä toiminta suuntautuisi sekä muihin erityisoppilaitoksiin että erityisopetusta antaviin tavallisiin ammatillisiin oppilaitoksiin. Tarkemmat säännökset tästä toiminnasta annettaisiin asetuksella.

Voimaantulosäännökset. Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä elokuuta 1989. Lailla ehdotetaan kumottavaksi vammaisten ammattikouluista annettu laki siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Aikaisempien säännösten mukaan valittu johtokunta jatkaisi ehdotuksen mukaan toimikautensa loppuun.

Nykyiset ammatillisten erityisoppilaitosten perustamisluvat ovat ehdotuksen mukaan voimassa lain 4 §:ssä tarkoitettuna ylläpitämislupana ja niihin nähden noudatetaan myös ylläpitämisluvan peruuttamista sekä sen sisällön laajentamista ja supistamista koskevia säännöksiä.

Ammatillisten erityisoppilaitosten nykyiset ohjesäännöt korvattaisiin lain 15 §:n mukaisella johtosäännöllä. Johtosäännön sisältö poikkeaa varsin paljon ohjesäännöstä. Oppilaitokselle ehdotetaan annettavaksi kahden vuoden siirtymäaika, jona aikana entistä ohjesääntöä noudatetaan johtosääntönä, jolleivät säännökset ole tämän lain tai sen nojalla annettavan asetuksen vastaisia.

Nykyisten vammaisten ammattikoulujen opettajan virkojen nimet on tarkoitus asetuksella muuttaa lehtoreiksi. Tästä syystä on tarpeen, että nimittävä viranomainen voi lain voimaan tullessa siirtää viran haltijan hänen entiseen virkaansa lähinnä vastaavaan virkaan ilman hakumenettelyä. Nykyiset opettajat on tarkoitus asetuksella säätää kelpoisiksi myös uusiin virkoihin.

1.2. Laki ammatillisten oppilaitosten rahoituksesta

1 §. Ammatillisten oppilaitosten rahoituksesta annetun lain 1 §:n 2 momentti ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana, koska ammatilliset erityisoppilaitokset tulevat 1 §:n 1 momentin nojalla lain soveltamisalan piiriin.

10 a §. Valtionavustus perustamiskustannuksiin. Pykäläehdotuksen mukaan oppilaitosten todellisiin, hyväksytyihin perustamiskustannuksiin myönnettäisiin valtionavustusta 67 %. Nykyisin invaliidihuoltolain mukaan korvausta saavien oppilaitosten perustamiskustannuksiin nämä oppilaitokset ovat saaneet kaksi kolmasosaa valtiolta, joten ehdotettu järjestely vastaa määrältään nykyistä tilannetta.

10 b §. Valtionavustus käyttökustannuksiin. Pykäläehdotuksen mukaan ammatillisen erityisoppilaitoksen ylläpitäjälle suoritetaan käyttökustannukset kokonaan kuten nykyisinkin. Näihin käyttökustannuksiin oppilaiden koti-

kunnat osallistuvat jäljempänä 14 ja 17 b §:ssä säädetyllä tavalla.

Poikkeuksellisen järjestelyn tarve syntyy siitä, että ammatillisen erityisoppilaitoksen kustannukset oppilasta kohti ovat varsin korkeat. Kotikunnat velvoitettaisiin maksamaan osuutenaan valtion ammatillisten oppilaitosten keskimääräisten kustannusten mukaan määräytyvän korvauksen, jolloin oppilaan vammaisuus ei aiheuta kotikunnalle erityisiä ylimääräisiä kustannuksia.

10 c §. Talousarvio. Valtionosuuslain käytännöstä poiketen ehdotetaan, että ammattikasvatushallitus vahvistaisi oppilaitosten talousarvion. Menettelyä pidetään tarkoituksenmukaisena, koska oppilaitoksen kaikki hyväksyttävät kustannukset suoritetaan valtion varoista.

10 d §. Valtionavustus ammatilliseen kurssitoimintaan. Ehdotuksen mukaan lain 12 §:stä poiketen ammatillisen erityisoppilaitoksen kurssitoiminnasta aiheutuvat kustannukset suoritettaisiin kokonaisuudessaan valtionavustuksena, koska oppilaat ovat pääosin vammaisia.

14 §. Velvollisuus osallistua ammatillisten oppilaitosten kustannuksiin. Pykälään lisättävällä uudella 2 momentilla poiketaan oppilaan kotikunnan velvollisuudesta suorittaa korvaus niissä tapauksissa, joissa valtio suorittaa erityisopetuksen käyttökustannusten valtionavustuksen kokonaisuudessaan. Näissä tapauksissa oppilaan kotikunta suorittaa valtiolle korvauksen.

17 c §. Korvaus valtiolle yksityisen ammatillisen erityisoppilaitoksen kustannuksista. Lain 14 §:n nojalla suoritettava korvaus määrättäisiin 17 §:n säännöksiä vastaavasti. Menettely vastaa näin ollen valtion ammatillisen koulutuksen järjestelyä, jonka mukaan valtioneuvosto vahvistaa vuosittain valtion oppilaitosten keskimääräisten käyttökustannusten pohjalta määräytyvän oppilaskohtaisen korvauksen.

Voimaantulosäännökset. Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1990.

Lakia sovellettaisiin sen voimaantulon jälkeen syntyneisiin kustannuksiin. Ennen lain voimaantuloa rakenteilla olevien laitosten perustamiskustannuksiin ja sellaisen hankkeen perustamiskustannuksiin, jonka toteuttamisohjelma on hyväksytty ennen lain voimaantuloa, sovellettaisiin edelleen invalidihuoltolain säännöksiä.

1.3. Laki ammatillisten oppilaitosten oppilaiden opintososiaalisista eduista

2 §. Pykälän 1 ja 2 momentin säännökset ehdotetaan teknisesti muutettaviksi vastaamaan ammatillisista oppilaitoksista annetun lain 1 §:n säännöksiä.

7 a §. Invalidihuoltolain ja vammaisten ammattikouluista annetun lain nojalla toimivien oppilaitosten vammaisille oppilaille on voitu myöntää erityisiä opintososiaalisia etuja. Tämän menettelyn jatkamiseksi ehdotetaan ammatillisten oppilaitosten oppilaiden opintososiaalisista eduista annettuun lakiin lisättäväksi uusi 7 a §, jonka nojalla ammatillisen erityisoppilaitoksen oppilaalle voidaan antaa eräitä erityisiä opintososiaalisia etuja. Mikäli oppilas saa näitä etuja muun lainsäädännön nojalla tai muulla perusteella, ei niitä tämän lain nojalla myönnetä. Koska erityisoppilaitoksessa voi olla myös muita kuin vammaisia oppilaita, ehdotetaan, että edut ulotettaisiin koskemaan myöskin näitä oppilaita oppilaitoksen harkinnan mukaan.

Annettavat opintososiaaliset edut vastaisivat vammaisten ammattikouluista annetun lain mukaisia etuja. Säännöksiä on kuitenkin jonkin verran uudistettu. Opetus, yksi ateria ja matkat tai majoitus ovat nykyisin kaikkien ammatillisten oppilaitosten oppilaille ilmaisia, matkat kuitenkin vain siinä tapauksessa, että oppilaitoksen ylläpitäjä on niin päättänyt. Näitä etuja ehdotetaan täydennettäväksi siten, että oppilaille annetaan oppikirjat ja muut koulutarvikkeet, täysihoito oppilasasuntolassa tai muussa majoituksessa, kaikissa tapauksissa tarpeelliset kotimatkat sekä terveyden- ja sairaanhoito yhteistyössä palvelujen tuottajien kanssa ja henkilökohtaiset työvarusteet.

Tarpeellisina kotimatkoina pidetään joko päivittäistä matkaa tai, jos oppilas on sijoitettu oppilasasuntolaan, loma-aikoina ja viikonvaihteissa tapahtuvia matkoja. Täysihoitoon katsotaan sisältyvän kaikki päivittäiset ateriat sekä liinavaatteet ja puhtaanapito. Terveyden- ja sairaanhoito tulee järjestettäväksi kansanterveyslainsäädännön nojalla ja se on oppilaalle maksutonta riippumatta kansanterveyslain (66/72) asiaa koskevista säännöksistä.

Mikäli vammaainen oppilas ei koulutuksen aikana saa muun lain nojalla tai muulla perusteella käyttörahaa tai eläkettä tai muuta vastaavaa etuutta, hänelle voitaisiin ammattikas-

vatushallituksen erikseen vahvistamien perusteiden mukaisesti myöntää käyttörahaa.

Voimaantulosäännökset. Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1990. Oppilaitoksessa opiskelua jatkavalle edut myönnettäisiin kuitenkin entisten säännösten mukaan opiskelun päättymiseen saakka.

1.4. Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista

Invalidien ammatillisissa oppilaitoksissa annettavaan invalidihuoltoon ja mainituille laitoksille valtion varoista suoritettaviin korvauksiin sovelletaan vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain 22 §:n 3 momentin mukaan mainitun pykälän 1 momentissa kumotun invaliidihuoltolain säännöksiä. Erityisoppilaitosten rahoitus ehdotetaan järjestettäväksi ammatillisten oppilaitosten rahoituksesta annettuun lakiin otettaviin säännöksiin ja oppilaiden edut ammatillisten oppilaitosten oppilaiden opintososiaalisista eduista annettuun lakiin lisättävin säännöksiin. Nämä järjestelyt tulisivat voimaan 1 päivänä tammikuuta 1990. Tämän vuoksi ehdotetaan mainittua 22 §:n 3 momenttia muutettavaksi siten, että siinä mainittuja säännöksiä sovellettaisiin ehdotettujen rahoitusjärjestelyjen voimaantuloon eli joulukuun 31 päivään 1989 saakka.

2. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Ammatillisista erityisoppilaitoksista annettaisiin asetus, johon sisällytettäisiin nimenomaan ammatillisia erityisoppilaitoksia koskevat asetuksenasteiset säännökset. Ammatillisia erityisoppilaitoksia voisivat nykyisen tilanteen

mukaisesti olla valtioneuvoston sellaisiksi määräämät ammattioppilaitokset, kauppaoppilaitokset ja maatalousalan oppilaitokset. Niihin sovellettaisiin ammatillisista erityisoppilaitoksista annettavassa asetuksessa säädettävien poikkeuksien asianomaisia oppilaitoksia koskevan asetuksen säännöksiä.

Asetuksella on tarkoitus säätää, että ammatillinen erityisoppilaitos voisi ammattikasvatushallituksen luvalla toimia erityisopetuksen palvelu- ja kehittämiskeskuksena, joka antaisi asiantuntija-apua sekä muille erityisoppilaitoksille että erityisopetusta järjestäville tavallisille ammatillisille oppilaitoksille.

Asetuksella säädettäisiin myös, että mikäli ammatillisessa erityisoppilaitoksessa vammaisten opiskelijoiden määrä pysyvästi laskee alle puoleen oppilaitoksen aloituspaikkojen määräästä, ammattikasvatushallituksen tulee saattaa valtioneuvoston harkittavaksi kysymys siitä, voidaanko ja millä edellytyksillä oppilaitoksen toimintaa jatkaa ammatillisena erityisoppilaitoksena. Menettely vastaisi nykyistä käytäntöä.

Edelleen ammatillisia erityisoppilaitoksia koskevaan asetukseen otettaisiin muun muassa opiskelijaksi ottamisen perusteita ja erityisopettajan koulutusta koskevat säännökset.

Yksityiskohtaisempia määräyksiä annettaisiin sekä opetusministeriön päätöksellä että ammattikasvatushallituksen määräyksellä.

3. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tulemaan voimaan muutoin kuin rahoitusjärjestelyjen osalta 1 päivänä elokuuta 1989 ja rahoitusjärjestelyjen osalta vuoden 1990 alusta.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**ammattillisista oppilaitoksista annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ammatillisista oppilaitoksista 10 päivänä huhtikuuta 1987 annetun lain (487/87) 1 §:n 1 ja 3 momentti, 29 §:n 2 momentti ja 32 §:n 1 momentti, sellaisena kuin näistä on 1 §:n 1 momentti osittain muutettuna 10 päivänä helmikuuta 1989 annetulla lailla (146/89), sekä
lisätään 3 §:ään uusi 4 momentti, 17 §:ään uusi 3 momentti sekä lakiin uusi 32 a ja 32 b § seuraavasti:

1 §

Lain soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan ammattikasvatustahallituksen alaisiin ammatillisiin oppilaitoksiin, joita ovat:

- 1) ammattioppilaitokset;
- 2) hotelli- ja ravintolaoppilaitokset;
- 3) kauppaoppilaitokset;
- 4) koti- ja laitostalousoppilaitokset;
- 5) kuvataideoppilaitokset;
- 6) käsi- ja taideteollisuusoppilaitokset;
- 7) maatalousalan oppilaitokset;
- 8) merenkulkuoppilaitokset;
- 9) metsä- ja puutalousoppilaitokset;
- 10) sosiaalialan oppilaitokset;
- 11) teknilliset oppilaitokset;
- 12) terveydenhuolto-oppilaitokset;
- 13) ammatilliset erikoisoppilaitokset; sekä
- 14) ammatilliset erityisoppilaitokset.

Ammatillisia erityisoppilaitoksia ovat valtioneuvoston sellaisiksi määräämät ammatilliset oppilaitokset.

3 §

Ammatillisen koulutuksen tavoitteet

Ammatillisen erityisopetuksen tavoitteena on lisäksi yhteistyössä kuntoutuspalvelujen tuottajien kanssa edistää opiskelijan kokonaiskuntoutusta.

17 §

Opetuskieli

Erityisopetuksessa voidaan käyttää myös viittomia sekä muita vammaisuuden edellyttämiä viestintämenetelmiä.

29 §

Eläketurva

Yksityisen oppilaitoksen palveluksessa olevan rehtorin, opettajan ja muun tarpeellisen henkilöstön, jonka palkkaukseen oppilaitos saa ammatillisten oppilaitosten rahoituksesta annetun lain (494/83) 8, 10 b ja 11 §:n ja 12 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan valtionavustusta, oikeudesta eläkkeeseen ja hänen jälkeensä suoritettavasta perhe-eläkkeestä on voimassa, mitä eräistä valtion varoista suoritettavista eläkkeistä annetussa laissa (382/69) on säädetty, yksityisen terveydenhuolto-oppilaitoksen rehtorin ja opettajien osalta kuitenkin vain, ellei muussa laissa ole toisin säädetty.

32 §

Ammatillinen erityisopetus

Erityisopetusta järjestetään ammatillisessa erityisoppilaitoksessa ja muussa ammatillisessa oppilaitoksessa. Erityisopetuksen järjestämisestä säädetään asetuksella sekä määrätään sen nojalla opetusministeriön ja ammattikasvatustahallituksen päätöksillä. Tarkempia määräyksiä voidaan antaa johtosäännössä.

32 a §

Ammatilliset erityisoppilaitokset

Ammatillinen erityisoppilaitos on tarkoitettu erityisesti opiskelijoille, joilla vamman, sairauden tai muun niihin rinnastettavan syyn johdosta on pitkäaikaisia vaikeuksia selviytyä ammatillisista opinnoista ilman erityistoimenpiteitä tai -olosuhteita.

Ammatillisessa erityisoppilaitoksessa voidaan poiketa tämän lain työaikaa ja opetusta

koskevista säännöksistä sen mukaan kuin asetuksella säädetään ja sen nojalla ammattikasvatushallitus määrää.

Ammatillinen erityisoppilaitos voi yhteistyössä toisen oppilaitoksen kanssa järjestää vammaisen opiskelijan ammatillisen koulutuksen myös muulla kuin oppilaitoksessa edustetuna olevalla koulutuslalla tai -asteella, jos tätä on pidettävä hänen koulutuksensa tai kuntoutuksensa kannalta tarpeellisena.

32 b §

Erityisopetuksen ohjaus ja kehittäminen

Ammatillinen erityisoppilaitos voi ammattikasvatushallituksen luvalla toimia ammatillista erityisopetusta ohjaavana ja kehittävänä oppilaitoksena sen mukaan kuin asetuksella säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 1989.

Tällä lailla kumotaan vammaisten ammattikouluista 3 päivänä joulukuuta 1971 annettu laki (819/71) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Tämän lain mukainen ammatillisen erityisoppilaitoksen johtokunta valitaan, kun aikaisempien säännösten mukaan valitun johtokunnan toimikausi päättyy.

Aikaisempien säännösten mukaan annettu perustamislupa on voimassa ylläpitämislupana. Ammatillisen erityisoppilaitoksen koulutus-tehtävänä pidetään tällöin oppilaitoksessa lain voimaan tullessa järjestetyn koulutuksen mukaista tehtävää. Ylläpitämisluvan peruuttamista ja muuttamista koskevat säännökset koskevat myös perustamislupaa.

Ammatillisessa erityisoppilaitoksessa tulee kahden vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta olla 15 §:ssä tarkoitettu johtosääntö. Ennen tämän lain mukaisesti hyväksyttyä ja vahvistettua johtosääntöä ohjesäännön määräykset ovat johtosääntönä voimassa siltä osin kuin ne eivät ole tämän lain tai sen nojalla annetun asetuksen säännösten vastaisia.

Nimittävä viranomainen siirtää tarvittaessa tämän lain voimaan tullessa ammatillisen erityisoppilaitoksen opettajan viran tai toimen haltijan, mikäli mahdollista, hänen entistä virkaansa tai tointa lähinnä vastaavaan virkaan tai toimeen, jos hän on siihen kelpoinen, sitä haettavaksi julistamatta. Mitä tässä momentissa on säädetty, on soveltuvin osin voimassa myös tuntiopettajiin.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

2.

Laki

ammattillisten oppilaitosten rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan ammatillisten oppilaitosten rahoituksesta 3 päivänä kesäkuuta 1983 annetun lain (494/83) 1 §:n 2 momentti,

muutetaan lain 1 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on 10 päivänä huhtikuuta 1987 annetussa laissa (489/87), sekä

lisätään lakiin uusi 3 a luku, 14 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna 19 päivänä joulukuuta 1986 ja 15 päivänä heinäkuuta 1988 annetuilla laeilla (978/86 ja 668/88), uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, ja lakiin uusi 17 c § seuraavasti:

1 §

Lain soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan ammatillisiin oppilaitoksiin, joita tarkoitetaan ammatillisista oppilaitoksista annetun lain (487/87) 1 §:n 1 momentissa.

3 a luku

Valtionavustus yksityisille ammatillisille erityisoppilaitoksille

10 a §

Valtionavustus perustamiskustannuksiin
Yksityisen ammatillisen erityisoppilaitoksen

ylläpitäjälle suoritetaan 4 §:ssä tarkoitettuihin perustamiskustannuksiin valtionavustusta 67 prosenttia.

10 b §

Valtionavustus käyttökustannuksiin

Ammatillisen erityisoppilaitoksen ylläpitäjälle suoritetaan vuokra-arvoja lukuunottamatta 5 §:ssä tarkoitettut käyttökustannukset sekä työtoiminnasta aiheutuvat palkkauskustannukset ja raaka- ja työainekustannukset, johtokuntien tai vastaavien hallintoelinten jäsenille maksettavat palkkiot ja muut korvaukset sekä tontinvuokrat valtionavustuksena kokonaisuudessaan. Käyttökustannusten vähennykseksi luetaan henkilöstön palkkauksesta tapaturma- ja sairausvakuutuksen perusteella saadut korvaukset sekä muut oppilaitoksen toiminnasta saadut tulot.

10 c §

Talousarvio

Valtionosuuslain 19 §:ssä tarkoitetun selvityksen perusteella ammattikasvatushallitus vahvistaa vuosittain oppilaitokselle talousarvion.

10 d §

Valtionavustus ammatilliseen kurssitoimintaan

Ammatillisen erityisoppilaitoksen ylläpitäjälle suoritetaan kurssitoiminnasta aiheutuvat 12 §:n 1 momentissa tarkoitettut kustannukset valtionavustuksena kokonaisuudessaan.

14 §

Velvollisuus osallistua ammatillisten oppilaitosten kustannuksiin

Oppilaan kotikunta on velvollinen suorittamaan valtiolle korvauksen oppilaasta, joka opiskelee yksityisen yhteisön ylläpitämässä ammatillisessa erityisoppilaitoksessa.

17 c §

Korvaus valtiolle yksityisen ammatillisen erityisoppilaitoksen kustannuksista

Edellä 14 §:n 2 momentissa tarkoitettusta valtiolle suoritettavasta korvauksesta on vastaavasti voimassa, mitä 17 §:ssä on säädetty valtiolle suoritettavasta korvauksesta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1990.

Tätä lakia sovelletaan sen voimaantulon jälkeen syntyneisiin kustannuksiin. Sen estämättä, mitä vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain (380/87) 22 §:n 3 momentissa on säädetty, valtion varoista suoritettaviin korvauksiin, joita myönnetään ennen tämän lain voimaantuloa rakenteilla olevien laitosten perustamiskustannuksiin, ja sellaisen hankkeen perustamiskustannuksiin, jonka toteuttamisohjelma on hyväksytty ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan aikaisemmin voimassa olleita säännöksiä.

3.

Laki**ammattillisten oppilaitosten oppilaiden opintososiaalisista eduista annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan ammattillisten oppilaitosten oppilaiden opintososiaalisista eduista 3 päivänä kesäkuuta 1983 annetun lain (498/83) 2 §:n 1 ja 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat 10 päivänä huhtikuuta 1987 annetussa laissa (490/87), sekä *lisätään* lakiin uusi 7 a § seuraavasti:

2 §

Tätä lakia sovelletaan ammattillisiin oppilaitoksiin, joita tarkoitetaan ammattillisista oppilaitoksista annetun lain (487/87) 1 §:n 1 momentissa, ammattillisiä erikoisoppilaitoksia lukuunottamatta.

Tätä lakia ei sovelleta ammattillista peruskoulutusta antavan oppilaitoksen järjestämään kurssitoimintaan, ellei asetuksella toisin säädetä.

Oppilaiden opintososiaaliset edut

7 a §

Ammattillisen erityisoppilaitoksen oppilaalle voidaan antaa, jollei oppilas saa näitä etuja muun lain nojalla tai muulla perusteella, makсутta sen lisäksi, mitä 4—7 §:ssä säädetään,

oppikirjat ja muut koulutarvikkeet, tarpeelliset viikottaiset kotimatkat, tarvittaessa täysihoito oppilasasuntolassa tai muussa oppilaitoksen järjestämässä majoituksessa, tarvittaessa ammattikasvatushallituksen määräämä käyttöraha, terveyden- ja sairaanhoito yhteistyössä näiden palvelujen tuottajien kanssa sekä henkilökohtaiset työvarusteet.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1990.

Sen estämättä, mitä vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain (380/87) 22 §:n 3 momentissa on säädetty, oppilaitoksen ylläpitäjän on, jos vammaiselle oppilaalle on mainitun lainkohdan nojalla annettu sosiaalisia etuja, annettava nämä edut edelleen vähintään saman suuruisina niin kauan kuin oppilas jatkaa opiskelua oppilaitoksessa.

4.

Laki**vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain 22 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 3 päivänä huhtikuuta 1987 annetun lain (380/87) 22 §:n 3 momentti näin kuuluvaksi:

22 §

Kumottavat säännökset

Ammattikasvatushallituksen alaisissa invalidien ammattioppilaitoksissa annettavaan invalidihuoltoon ja mainituille laitoksille valtion

varoista suoritettaviin korvauksiin sovelletaan joulukuun 31 päivään 1989 saakka invalidihuoltolain 1 §:n 1 momenttia, 2—4, 9, 13, 14, 16, 17, 25 a, 25 c, 25 d, 26 ja 27 §:ää, sellaisina kuin niistä olivat 14, 25 a, 25 c, 25 d, 26 ja

27 § 31 päivänä joulukuuta 1983 ja muut
pykälät tämän lain voimaan tullessa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä elokuuta
1989.

Helsingissä 7 päivänä huhtikuuta 1989

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Ministeri *Anna-Liisa Kasurinen*

1.

Laki**ammattillisista oppilaitoksista annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ammatillisista oppilaitoksista 10 päivänä huhtikuuta 1987 annetun lain (487/87) 1 §:n 1 ja 3 momentti, 29 §:n 2 momentti ja 32 §:n 1 momentti, sellaisena kuin näistä on 1 §:n 1 momentti osittain muutettuna 10 päivänä helmikuuta 1989 annetulla lailla (146/89), sekä
lisätään 3 §:ään uusi 4 momentti, 17 §:ään uusi 3 momentti sekä lakiin uusi 32 a ja 32 b § seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

1 §

Lain soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan ammattikasvatushallituksen alaisiin ammatillisiin oppilaitoksiin, joita ovat:

- 1) ammattioppilaitokset;
- 2) hotelli- ja ravintolaoppilaitokset;
- 3) kauppaoppilaitokset;
- 4) koti- ja laitostalousoppilaitokset;
- 4a) kuvataideoppilaitokset;
- 5) käsi- ja taideteollisuusoppilaitokset;
- 6) maatalousalan oppilaitokset;
- 7) merenkulkuoppilaitokset;
- 8) metsä- ja puutalousoppilaitokset;
- 9) sosiaalialan oppilaitokset;
- 10) teknilliset oppilaitokset;
- 11) terveydenhuolto-oppilaitokset; sekä
- 12) ammatilliset erikoisoppilaitokset.

Vammaisten ammattikouluihin sekä invalidien ammatillisiin oppilaitoksiin (*ammattillinen erityisoppilaitos*) sovelletaan tätä lakia, mikäli niiden osalta ei ole erikseen toisin säädetty.

1 §

Lain soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan ammattikasvatushallituksen alaisiin ammatillisiin oppilaitoksiin, joita ovat:

- 1) ammattioppilaitokset;
- 2) hotelli- ja ravintolaoppilaitokset;
- 3) kauppaoppilaitokset;
- 4) koti- ja laitostalousoppilaitokset;
- 5) *kuvataideoppilaitokset*;
- 6) käsi- ja taideteollisuusoppilaitokset;
- 7) maatalousalan oppilaitokset;
- 8) merenkulkuoppilaitokset;
- 9) metsä- ja puutalousoppilaitokset;
- 10) sosiaalialan oppilaitokset;
- 11) teknilliset oppilaitokset;
- 12) terveydenhuolto-oppilaitokset;
- 13) ammatilliset erikoisoppilaitokset; *sekä*
- 14) *ammattilliset erityisoppilaitokset*.

Ammattillisia erityisoppilaitoksia ovat valtioneuvoston sellaisiksi määräämät ammatilliset oppilaitokset.

3 §

Ammattillisen koulutuksen tavoitteet

Ammattillisen erityisopetuksen tavoitteena on lisäksi yhteistyössä kuntoutuspalvelujen tuottajien kanssa edistää opiskelijan kokonaiskuntoutusta.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

17 §

Opetuskieli

Erityisopetuksessa voidaan käyttää myös viittomia sekä muita vammaisuuden edellyttämiä viestintämenetelmiä.

29 §

Eläketurva

Yksityisen oppilaitoksen palveluksessa olevan rehtorin, opettajan ja muun tarpeellisen henkilöstön, jonka palkkaukseen oppilaitos saa ammatillisten oppilaitosten rahoituksesta annetun lain (494/83) 8, 11 ja 12 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan valtionavustusta, oikeudesta eläkkeeseen ja hänen jälkeensä suoritettavasta perhe-eläkkeestä on voimassa, mitä eräistä valtion varoista suoritettavista eläkkeistä annetussa laissa (382/69) on säädetty, yksityisen terveydenhuolto-oppilaitoksen rehtorin ja opettajien osalta kuitenkin vain, ellei muussa laissa ole toisin säädetty.

32 §

Ammatillinen erityisopetus

Erityisopetuksen järjestämisestä muussa ammatillisessa oppilaitoksessa kuin erityisoppilaitoksessa säädetään asetuksella ja määrätään sen nojalla opetusministeriön päätöksellä sekä ammattikasvatushallituksen määräyksillä. Tarkempia määräyksiä voidaan antaa johtosäännössä.

Yksityisen oppilaitoksen palveluksessa olevan rehtorin, opettajan ja muun tarpeellisen henkilöstön, jonka palkkaukseen oppilaitos saa ammatillisten oppilaitosten rahoituksesta annetun lain (494/83) 8, 10 b ja 11 §:n ja 12 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan valtionavustusta, oikeudesta eläkkeeseen ja hänen jälkeensä suoritettavasta perhe-eläkkeestä on voimassa, mitä eräistä valtion varoista suoritettavista eläkkeistä annetussa laissa (382/69) on säädetty, yksityisen terveydenhuolto-oppilaitoksen rehtorin ja opettajien osalta kuitenkin vain, ellei muussa laissa ole toisin säädetty.

32 §

Ammatillinen erityisopetus

Erityisopetusta järjestetään *ammatillisessa erityisoppilaitoksessa ja* muussa ammatillisessa oppilaitoksessa. Erityisopetuksen järjestämisestä säädetään asetuksella sekä määrätään sen nojalla opetusministeriön ja ammattikasvatushallituksen päätöksillä. Tarkempia määräyksiä voidaan antaa johtosäännössä.

32 a §

Ammatilliset erityisoppilaitokset

Ammatillinen erityisoppilaitos on tarkoitettu erityisesti opiskelijoille, joilla vamman, sairauden tai muun niihin rinnastettavan syyn johdosta on pitkäaikaisia vaikeuksia selviytyä ammatillisista opinnoista ilman erityistoimenpiteitä tai -olosuhteita.

Ammatillisessa erityisoppilaitoksessa voidaan poiketa tämän lain työaikaa ja opetusta koskevista säännöksistä sen mukaan kuin asetuksella säädetään ja sen nojalla ammattikasvatushallitus määrää.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Ammatillinen erityisoppilaitos voi yhteistyössä toisen oppilaitoksen kanssa järjestää vammaisen opiskelijan ammatillisen koulutuksen myös muulla kuin oppilaitoksessa edustettuna olevalla koulutuslalla tai -asteella, jos tätä on pidettävä hänen koulutuksensa tai kuntoutuksensa kannalta tarpeellisena.

32 b §

Erityisopetuksen ohjaus ja kehittäminen

Ammatillinen erityisoppilaitos voi ammattikasvatushallituksen luvalla toimia ammatillista erityisopetusta ohjaavana ja kehittävänä oppilaitoksena sen mukaan kuin asetuksella säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 1989.

Tällä lailla kumotaan vammaisten ammattikouluista 3 päivänä joulukuuta 1971 annettu laki (819/71) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Tämän lain mukainen ammatillisen erityisoppilaitoksen johtokunta valitaan, kun aikaisempien säännösten mukaan valitun johtokunnan toimikausi päättyy.

Aikaisempien säännösten mukaan annettu perustamislupa on voimassa ylläpitämislupana. Ammatillisen erityisoppilaitoksen koulutus-tehtävänä pidetään tällöin oppilaitoksessa lain voimaan tullessa järjestetyn koulutuksen mukaista tehtävää. Ylläpitämisluvan peruuttamista ja muuttamista koskevat säännökset koskevat myös perustamislupaa.

Ammatillisessa erityisoppilaitoksessa tulee kahden vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta olla 15 §:ssä tarkoitettu johtosääntö. Ennen tämän lain mukaisesti hyväksyttyä ja vahvistettua johtosääntöä ohjesäännön määräykset ovat johtosääntönä voimassa siltä osin kuin ne eivät ole tämän lain tai sen nojalla annetun asetuksen säännösten vastaisia.

Nimittävä viranomainen siirtää tarvittaessa tämän lain voimaan tullessa ammatillisen erityisoppilaitoksen opettajan viran tai toimen haltijan, mikäli mahdollista, hänen entistä virkaansa tai tointa lähinnä vastaavaan virkaan tai toimeen, jos hän on siihen kelpoinen, sitä haettavaksi julistamatta. Mitä tässä momentissa on säädetty, on soveltuvin osin voimassa myös tuntiopettajiin.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

2.

Laki

ammattillisten oppilaitosten rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan ammatillisten oppilaitosten rahoituksesta 3 päivänä kesäkuuta 1983 annetun lain (494/83) 1 §:n 2 momentti,
muutetaan lain 1 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on 10 päivänä huhtikuuta 1987 annetussa laissa (489/87), sekä
lisätään lakiin uusi 3 a luku, 14 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna 19 päivänä joulukuuta 1986 ja 15 päivänä heinäkuuta 1988 annetuilla laeilla (978/86 ja 668/88), uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, ja lakiin uusi 17 c § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

Lain soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan ammatillisiin oppilaitoksiin, joita tarkoitetaan ammatillisista oppilaitoksista annetun lain (487/87) 1 §:n 1 momentissa ja vammaisten ammattikouluista annetussa laissa (819/71).

Invaliidihuoltolaissa (907/46) tarkoitetuissa ammatillisissa oppilaitoksissa väliaikaisesti järjestettyyn ammatilliseen peruskoulutukseen sovelletaan myös tätä lakia.

1 §

Lain soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan ammatillisiin oppilaitoksiin, joita tarkoitetaan ammatillisista oppilaitoksista annetun lain (487/87) 1 §:n 1 momentissa.

(2 momentti kumotaan)

3 a luku

Valtionavustus yksityisille ammatillisille erityisoppilaitoksille

10 a §

Valtionavustus perustamiskustannuksiin

Yksityisen ammatillisen erityisoppilaitoksen ylläpitäjälle suoritetaan 4 §:ssä tarkoitettuihin perustamiskustannuksiin valtionavustusta 67 prosenttia.

10 b §

Valtionavustus käyttökustannuksiin

Ammatillisen erityisoppilaitoksen ylläpitäjälle suoritetaan vuokra-arvoja lukuunottamatta 5 §:ssä tarkoitetut käyttökustannukset sekä

Voimassa oleva laki

Ehdotus

työtoiminnasta aiheutuvat palkkauskustannukset ja raaka- ja työainekustannukset, johtokuntien tai vastaavien hallintoelinten jäsenille maksettavat palkkiot ja muut korvaukset sekä tontinvuokrat valtionavustuksena kokonaisuudessaan. Käyttökustannusten vähennykseksi luetaan henkilöstön palkkauksesta tapaturma- ja sairausvakuutuksen perusteella saadut korvaukset sekä muut oppilaitoksen toiminnasta saadut tulot.

10 c §

Talousarvio

Valtionosuuslain 19 §:ssä tarkoitetun selvityksen perusteella ammattikasvatushallitus vahvistaa vuosittain oppilaitokselle talousarvion.

10 d §

Valtionavustus ammatilliseen kurssitoimintaan

Ammatillisen erityisoppilaitoksen ylläpitäjälle suoritetaan kurssitoiminnasta aiheutuvat 12 §:n 1 momentissa tarkoitetut kustannukset valtionavustuksena kokonaisuudessaan.

14 §

Velvollisuus osallistua ammatillisten oppilaitosten kustannuksiin

Oppilaan kotikunta on velvollinen suorittamaan valtiolle korvauksen oppilaasta, joka opiskelee yksityisen yhteisön ylläpitämässä ammatillisessa erityisoppilaitoksessa.

17 c §

Korvaus valtiolle yksityisen ammatillisen erityisoppilaitoksen kustannuksista

Edellä 14 §:n 2 momentissa tarkoitetusta valtiolle suoritettavasta korvauksesta on vastaavasti voimassa, mitä 17 §:ssä on säädetty valtiolle suoritettavasta korvauksesta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1990.

Tätä lakia sovelletaan sen voimaantulon jälkeen syntyneisiin kustannuksiin. Sen estämättä, mitä vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain

Voimassa oleva laki

Ehdotus

(380/87) 22 §:n 3 momentissa on säädetty, valtion varoista suoritettaviin korvauksiin, joita myönnetään ennen tämän lain voimaantuloa rakenteilla olevien laitosten perustamiskustannuksiin, ja sellaisen hankkeen perustamiskustannuksiin, jonka toteuttamisohjelma on hyväksytty ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan aikaisemmin voimassa olleita säännöksiä.

3.

Laki

ammattillisten oppilaitosten oppilaiden opintososiaalisista eduista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan ammatillisten oppilaitosten oppilaiden opintososiaalisista eduista 3 päivänä kesäkuuta 1983 annetun lain (498/83) 2 §:n 1 ja 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat 10 päivänä huhtikuuta 1987 annetussa laissa (490/87), sekä lisätään lakiin uusi 7 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

Tätä lakia sovelletaan *kunnallisiin, yksityisiin ja valtion* ammatillisiin oppilaitoksiin, joita tarkoitetaan ammatillisista oppilaitoksista annetun lain (487/87) 1 §:n 1 momentissa.

Tätä lakia ei sovelleta ammatillisiin erikoisoppilaitoksiin. Myöskään ammatillista peruskoulutusta antavan oppilaitoksen järjestämään kurssitoimintaan tätä lakia ei sovelleta, ellei asetuksella toisin säädetä.

2 §

Tätä lakia sovelletaan ammatillisiin oppilaitoksiin, joita tarkoitetaan ammatillisista oppilaitoksista annetun lain (487/87) 1 §:n 1 momentissa, *ammattillisia erikoisoppilaitoksia lukuunottamatta*.

Tätä lakia ei sovelleta ammatillista peruskoulutusta antavan oppilaitoksen järjestämään kurssitoimintaan, ellei asetuksella toisin säädetä.

Oppilaiden opintososiaaliset edut

7 a §

Ammattillisen erityisoppilaitoksen oppilaalle voidaan antaa, jollei oppilas saa näitä etuja muun lain nojalla tai muulla perusteella, maksettua sen lisäksi, mitä 4—7 §:ssä säädetään, oppikirjat ja muut koulutarvikkeet, tarpeelliset viikottaiset kotimatkat, tarvittaessa täysihoito oppilasasuntolassa tai muussa oppilaitoksen järjestämässä majoituksessa, tarvittaessa ammattikasvatushallituksen määräämä käyttöraha, terveyden- ja sairaanhoito yhteistyössä näiden palvelujen tuottajien kanssa sekä henkilökohtaiset työvarusteet.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

*Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 1990.*

Sen estämättä, mitä vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain (380/87) 22 §:n 3 momentissa on säädetty, oppilaitoksen ylläpitäjän on, jos vammaiselle oppilaalle on mainitun lainkohdan nojalla annettu sosiaalisia etuja, annettava nämä edut edelleen vähintään saman suuruisina niin kauan kuin oppilas jatkaa opiskelua oppilaitoksessa.

4.

Laki

vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain 22 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 3 päivänä huhtikuuta 1987 annetun lain (380/87) 22 §:n 3 momentti näin kuuluvaksi:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

22 §

Kumottavat säännökset

Ammattikasvatushallituksen alaisissa invalidien ammattioppilaitoksissa annettavaan invalidihuoltoon ja mainituille laitoksille valtion varoista suoritettaviin korvauksiin sovelletaan edelleen invalidihuoltolain 1 §:n 1 momenttia, 2—4, 9, 13, 14, 16, 17, 25 a, 25 c, 25 d, 26 ja 27 §:ää, sellaisina kuin niistä olivat 14, 25 a, 25 c, 25 d, 26 ja 27 § 31 päivänä joulukuuta 1983 ja muut pykälät tämän lain voimaan tullessa.

Ammattikasvatushallituksen alaisissa invalidien ammattioppilaitoksissa annettavaan invalidihuoltoon ja mainituille laitoksille valtion varoista suoritettaviin korvauksiin sovelletaan joulukuun 31 päivään 1989 saakka invalidihuoltolain 1 §:n 1 momenttia, 2—4, 9, 13, 14, 16, 17, 25 a, 25 c, 25 d, 26 ja 27 §:ää, sellaisina kuin niistä olivat 14, 25 a, 25 c, 25 d, 26 ja 27 § 31 päivänä joulukuuta 1983 ja muut pykälät tämän lain voimaan tullessa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 1989.